

Motion till riksdagen 2005/06:N331

av Lars Ångström (mp)

Tillgängligare standardiseringsarbetet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om behovet av en bred samhällelig medverkan i standardiseringsarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om framtagandet av en nationell standardiseringsstrategi.

Motivering

Standardiseringsarbetet omfattar alltifrån säkerhetskrav på leksaker över minröjning, vattenrening och utsläpp av växthusgaser till nationell krishantering.

1 300 nya och reviderade internationella standarder presenteras varje år. Enbart på europeisk standardiseringsnivå är ungefär 1500 kommittéer och 60 000 personer engagerade. Sverige har en ledande roll i standardiseringsarbetet, bl.a. leder vi tillsammans med Brasilien arbetet med att ta fram en global standard för socialt ansvar.

Standardiseringsorgan, fackförbund, företag och ideella organisationer gav vid SSR Konsumentråds standardiseringsseminarium på riksdagen i september 2005 en enhetlig bild av standardiseringen som en möjlighet att påverka utformning av produkter och tjänster i önskvärd riktning. Möjligheten att påverka hänger dock direkt samman med hur mycket man medverkar i arbetet. Danska naturskyddsföreningens granskning visar att det mest kostnadseffektiva sättet att påverka standardiseringen är att följa en process från början till slut, medan det inte är tillräckligt att medverka punktvis eller i slutet av processen.

Mindre bemedlade aktörer får tyvärr allt sämre möjligheter att delta i standardiseringsarbetet parallellt med att det ökar i omfattning. Svenska små- och medelstora företags möjlighet att söka bidrag för medverkan i arbetet har

Fel! Okänt namn på

avskaffats, fackförbundens medel för medverkan har urholkats genom att de inte skrivits upp på åtskilliga år och miljöorganisationernas gemensamma tekniska byrå för standardisering, ECOS, är hotad då EU-kommissionens delfinansiering verkar vara på upphällningen.

Miljö- och konsumentrörelsen ser den ökande standardiseringen som en möjlighet att höja nivån på miljöarbetet, men det förutsätter att standardiseringsarbetet sker öppet och att samhällets organisationer är representerade i hela processen.

Frågan om delaktighet gäller inte bara svenska småföretag och miljö- och konsumentintressen, utan i minst lika hög grad globalt. Flertalet av ISO:s 151 medlemsländer kan av ekonomiska och fackkunskapsmässiga skäl endast i mycket begränsad omfattning delta i standardiseringsarbetet. I åtskilliga kommittéer har de minst utvecklade länderna ingen representation alls.

Det är skam, det är fläck på standardiseringens banér att medborgarmakt heter pengar, men så ser situationen ut och detta måste riksdag och regering förhålla sig till. Medel och kompetensöverföring måste tillföras, så att aktörer som idag inte kommer till tals kan ta plats vid de många förhandlingsborden.

Parallellt med detta måste kraftfulla åtgärder vidtas för att göra deltagandet i standardiseringsarbetet mindre övermäktigt. En standardiseringsprocess måste ta kortare tid, t.ex. tre år i stället för det nuvarande genomsnittet på drygt sex år – en ståndpunkt också svenska standardiseringsorgan driver. Varje kommitté bör kunna greppa över ett något vidare arbetsfält så att det totala antalet kommittéer där man behöver vara representerad kan minska. De fysiska, kostsamma mötena bör kunna vara färre och kortare.

Men viktigast är framtagandet av en strategi för hur standardisering ska bidra till en globalt hållbar utveckling, med ett ramverk som garanterar balanserat inflytande i processen. Det är stick i stäv med nuvarande utveckling, där land efter land tar fram en egen strategi som enbart syftar till att gynna det egna landets tillväxt.

Det i grunden pinsamma faktum att Sverige ännu saknar en standardiseringsstrategi kan i detta sammanhang innebära något positivt – vi kan göra rätt från början och i strategin ha med hur de minst utvecklade länderna gynnas samt hur mindre företag och ideella organisationer kan ges bättre representation. Regeringen bör snarast inleda arbetet med att ta fram en nationell strategi med dessa förtecken.

Stockholm den 3 oktober 2005

Lars Ångström (mp)